

תחנות הכוח

בעמק חפר:

העובדות שלא מספרים לכם

מה מספרים לכם

- 4 "התחנה לא מהווה סיכון בריאותי ולא תזהם את הסביבה"
- 8 "החלטת הממשלה מחייבת הקמת תחנת כוח באזורנו"
- 9 "יישובים סמוכים מתכוונים להקים תחנות כוח בשטחן"
- 9 "רמ"י לקחו את השטח לקיבוץ מצר והקימו בעצמם את תחנת אורות יצחק".
- 10 "אם הגבעות חיים יוותרו, רמ"י יחמוד את השטח ויקים בכל מקרה תחנת כוח. אי לכך יפסידו גם את הכסף וגם את הריאות"
- 11 "הקמת התחנה היא תרומה למאמץ הלאומי"
- 11 מה לא מספרים לכם על ההשלכות הביטחוניות
- 11 "נצביע בעד ואם יצוצו בעיות הרגולטוריים ימנעו את ההקמה"
- 12 "מדובר בהחלטה עיסקית ואין צורך להתחשב בישובים שכנים"

פניות אישיות

חברות וחברי גבעת חיים איחוד ומאחד היקרים,

בקרב תיזרשו להכריע או להתמודד עם החלטה על הקמת תחנת כוח סמוך לביתנו. מדובר בהחלטה בעלת השלכות מרחיקות לכת לעשרות השנים הבאות. לבחירה שלכם תהיינה משמעויות בריאותיות, סביבתיות, ביטחוניות, חברתיות וכלכליות.

אנו סבורים שהצבעה בעד הקמת הכוח תהיה שגיאה איומה. בחוברת זאת נציג אך ורק עובדות, שראוי שתכירו ותהרהרו בהן לפני שתקבלו החלטה.

מכיוון שמדובר בנושא סבוך, ננסה לפשט ככל שניתן, להפנות למקורות מידע נוספים למתעניינים ולהתמודד עם טיעוניהם של מי שמקדמים את הקמת התחנה.

חברות וחברי אגודת בית ינאי,

אנו פונים אליכם מתוך הבנה שהחלטה כבר התקבלה, אך גם מתוך אמונה שמעולם לא מאוחר מדי לבחון מחדש את האחריות המונחת על כתפינו. בעידן שבו כל המידע נגיש לכולנו בלחיצת כפתור, הטיעון של "אמרו לנו שזה תקין" או "הבטיחו לנו שעומדים בתקנים" פשוט אינו מחזיק מים בראי ההיסטוריה. חשוב לזכור:

- האחריות היא אישית: כל אדם וכל יישוב שבחרים להכניס תעשיית אנרגיה מזהמת לעמק, לוקחים על עצמם אחריות ישירה לנזקים שישפיעו על משפחותיהם ועל כל השכנים באזור למשך עשורים קדימה.
- מעבר ל"תקנים": המציאות מלמדת שאין באמת רמה "בטוחה" לחשיפה למזהמים, וכל תוספת סיכון בסמוך לבתי מגורים היא בעלת משמעות קריטית.
- חובת הלמידה: זוהי חובתנו המוסרית כקהילה ללמוד את העובדות לעומק ולפעול מתוך בחירה מודעת ומבוססת, ולא מתוך הסתמכות עיוורת על הבטחות של יזמים או רגולטורים.

הקמת תחנת כוח אינה רק החלטה עסקית; למען הילדים שלנו, למען איכות החיים בעמק ולמען היושרה האישית של כל אחד מאיתנו – בואו נבחר בדרך שמבטיחה עתיד נקי ובטוח באמת.

קריאה מועילה,

מטה מאבק התושבים בתחנות הכוח בגז של עמק חפר

העובדות בחוברת עברו ביקורת של חוקרים, רופאים, משפטנים ואנשי איכות הסביבה

מה מספרים לכם: "התחנה לא מהווה סיכון בריאותי ולא תזהם את הסביבה"

בשתי מילים: לא נכון!

תחנת כוח כן מהווה סיכון בריאותי.

נתחיל בשורה התחתונה - תחנת כוח גזית יוצרת סיכון בריאותי ממשי לאוכלוסייה הסמוכה גם כשהיא עומדת לכאורה בכל התקנים וכוללת טורבינות חדישות. התחנות המתוכננות בהספק מינימום של 630 מגה וואט יהפכו לחלק מ-20 המפעלים המזהמים בישראל.

במהלך תהליך שריפת הגז, ועל אחת כמה וכמה בעת שריפת סולר ייפלטו מתחנות הכוח מזהמים אשר הוכח מדעית כי חשיפה אליהם קשורה לעלייה בתחלואה נשימתית ולבבית, להחמרת אסטמה, לפגיעה בתפקוד הריאות ולסיכון מוגבר לאירוע לב, שבץ, דמנציה וסרטן - עבור חלקם גם בריכוזים נמוכים וללא חריגה מתקני איכות האוויר. המזהמים המרכזיים הם תחמוצות חנקן (NOx), הנפלטות ישירות מהארובה, וחלקיקים נשימים (PM2.5, PM10), שחלק ניכר מהם (PM0.1) נוצר באוויר לאחר הפליטה כתוצאה מתגובות כימיות של NOx.

בנוסף, תחנות כוח גזיות עלולות לתרום לזיהום האוויר גם באמצעות פליטת תרכובות אורגניות נדיפות (VOCs) כגון **בנזן** ו**פורמלדהיד**, ופחמן חד חמצני. כשהתחנות יופעלו בסולר בשעת חירום, בהתנעה ולצורכי בדיקה, עשויות להיפלט גם מתכות כבדות (כגון ניקל, כרום ועופרת), וכן מזהמי בעירה נוספים כמו PAHs ודיוקסינים/פוראנים.

"מספרים לכם שתחנת הכוח מנוטרת"

אבל מתעלמים מהעובדה שרק מעטים מהחומרים המזהמים מנוטרים באופן רציף. אחרים נדגמים מדי פעם ויש כאלו שלא מנוטרים כלל. מעבר לכך, בהיתר הפליטה של תחנות הכוח ישנן הקלות מובנות כמו החרגה של ניטור בעת תקלה. כלומר - דווקא האירועים המזהמים ביותר לא מנוטרים!

מזהמים הנפלטות מתחנת כוח גזית אינם מנוטרים באופן רציף ולא כלולים בהיתר פליטה*

<p>פורמלדהיד מסרטן ודאי; גירוי חמור בדרכי הנשימה; סרטן האף והגרונ</p>	<p>בנזן מסרטן ודאי; פגיעה במח העצם; לוקמיה</p>	<p>אצטאלדהיד גירוי בדרכי הנשימה; חשוד כמסרטן; כאבי ראש ובחילות</p>
<p>אקרולאין רעיל מאוד; גירוי חריף בעיניים ובריאות; מחמיר אסתמה</p>	<p>1,3-בוטאדיאן מסרטן; פגיעה במערכת הדם ובמח העצם</p>	<p>טולואן פגיעה במערכת העצבים; השפעה שלילית על התפתחות עוברים</p>
<p>קסילן (Xylene) פגיעה במערכת העצבים; סחרחורת, כאבי ראש והפרעות ריכוז</p>	<p>אתיל-בנזן (Ethylbenzene) חשוד כמסרטן; פגיעה בכדוריות הדם (אנמיה המוליטית)</p>	<p>PAHs - פחמימנים ארומטיים רב-טבעתיים פגיעה במערכת העצבים; השפעה שלילית על התפתחות עוברים</p>
<p>בנזן(א)פירן מסרטן חזק במיוחד; גורם לסרטן ריאות ושלפוחית השתן</p>	<p>דיוקסינים ופוראנים מהמסרטנים החזקים ביותר; פגיעה במערכת ההורמונלית והרבייתית</p>	<p>PM2.5 משני (חלקיקים נשימים עדינים) הנוצרים באטמוספירה מתגובות של NOx ו SO2 ו VOCs חדירה עמוקה לריאות ולמחזור הדם; מגבירים סיכון למחלות לב, שבץ וסרטן ריאות</p>

* הנתונים מדו"ח של הסוכנות להגנת הסביבה של ארה"ב

מספרים לכם שתחנות כוח בגז פועלות בטכנולוגיה חדשה ומהוות מודל טוב.

באין כלי טוב יותר, ראוי להתייחס למדד "עלות הייצונית של פליטת חומרים מזהמים" של המשרד להגנת הסביבה שבאמצעותו המדינה מעריכה נזקים בריאותיים ממפעלים מזהמים. לדוגמא, התחנה בבאר טוביה גורמת למדינה נזק בריאותי בסך 51 מיליון שקלים בשנה – נזק שמשקף עלויות של אשפוזים, תמותה מוקדמת ואובדן ימי עבודה. אם מחשיבים גם את הנזק לסביבה בגלל פליטת גזי חממה – מדובר על 226 מיליון שקלים. ועוד דבר קטן: התחנה בבאר טוביה קטנה פי 2 מאלו המתוכננות בעמק חפר.

תחנת כוח בהספק 860 מגה ואט תהפוך לאחד מ-20 המפעלים המזהמים ביותר בישראל.

רשימת 20 המפעלים מזהמי איכות האוויר הכבדים ביותר בישראל*

#	מפעל (מודגשות תחנות כוח)	עלות הייצונית בשנת 2024, מל"ח		רשות מקומית	שיעור שינוי עלות כוללת משנת 2023 (לפי מחירי 2024)
		עלות כוללת	גזי חממה מתוך עלות כוללת		
1.	חברת החשמל - אורות רבין	3,180	1,523	חדרה	-10%
2.	נשר מפעלי מלט ישראליים	1,219	541	רמלה	-5%
3.	חברת החשמל - רוטנברג	1,180	924	אשקלון	-11%
4.	חברת החשמל - נור	775	542	נור	+17%
5.	אשכול ייצור אנרגיה	572	382	אשדוד	-8%
6.	דורדא אנרגיה	506	336	אשקלון	ללא שינוי
7.	תחנת כח רמת חובב שותפות סוגבלת	492	353	נאות חובב	+17%
8.	חברת החשמל - חנית	431	330	חוף הכרמל	+8%
9.	בזן - בתי זיקוק לנפט	465	335	חיפה	+1%
10.	תחנת כח דליה	448	416	יאב	+1%
11.	רותם אמפרט נב	433	70	תמר	+15%
12.	חברת החשמל - חיפה	429	339	חיפה	+9%
13.	א.פ.י.ס.י. רותם	361	255	תמר	-3%
14.	מפעלי ים המלח	313	220	תמר	-4%
15.	תחנת כח חנית מזרח תפעול ותחזוקה	291	267	חוף הכרמל	+37%
16.	בית זיקוק אשדוד	273	97	אשדוד	+24%
17.	א.פ.י.אם באר טוביה	226	175	באר טוביה	-21%
18.	מטמנת אפעה	211	192	תמר	+15%
19.	אמ.א.ר.סי אלון תבור פאואר בע"מ	206	163	עמק יזרעאל	-18%
20.	חברת החשמל - נתיב האור	182	134	חדרה	+248%

- מפעל אורות רבין חברת חשמל ומפעל חברת החשמל נתיב האור בחדרה
- תחנות כוח גזיות

מספרים לכם שזיהום האוויר יעמוד בערכים תקינים. אבל צריך להבין את ההבדל שבין עמידה בתקנים לשמירה על הבריאות: חוק אוויר נקי, היתרי פליטה והניטור שנועד לפקח הם כלים טכנו-כלכליים ולא בריאותיים. כלומר, הגדרת התקן לא מבטלת את הסיכון הבריאותי – במיוחד אצל אוכלוסיות רגישות (ילדים, קשישים, נשים בהריון, חולי אסטמה ולב) – היא רק מפחיתה אותו.

מספרים לכם שהזיהום הוא מה שיוצא מהארובה.

אבל המציאות בעייתית הרבה יותר. תחמוצות חנקן ותרכובות אורגניות יוצרות זיהום משני בשל תגובות כימיות באטמוספירה (אחרי הפליטה) כך, הבריאות שלנו מושפעת מחלקיקים נשימים עדינים שכלל לא נמדדים ומהווים כאמור סיכון בריאותי משמעותי. פליטות תחמוצות חנקן ותרכובות אורגניות תורמות גם ליצירת אוזון בגובה הקרקע - מזהם חריף הפוגע ברקמת הריאה וגורם לירידה מיידית ביכולת הנשימה, במיוחד בימי קיץ.

מספרים לכם שאין מחקרים. שלא יעבדו עליכם!

הטענה שאין "די מחקרים" שמוכיחים קשר חד וברור בין קרבה לתחנת כוח גזית לבין מחלה ספציפית משקפת מורכבות מתודולוגית – לא היעדר סיכון. קשה לבודד תרומת תחנה אחת לתחלואה כשיש במקביל מקורות זיהום נוספים (במקרה שלנו למשל תחנת הכוח אורות רבין), כשחלק מהמזהמים אינם מנוטרים, וכשהשפעות הבריאותיות מצטברות לאורך עשורים. לכן את ההערכה הבריאותית בונים גם דרך מה שידוע היטב על המזהמים עצמם ועל הקשר שלהם לתחלואה.

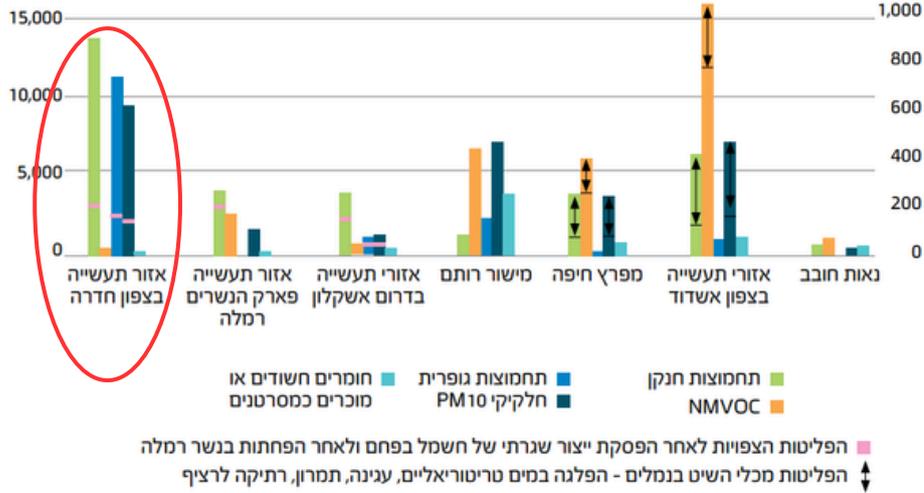
המדינה מודה כראשונה: 5,300 ישראלים מתים בגלל זיהום אוויר בשנה

משרדי הבריאות והסביבה מפרסמים נתוני תמותה מזיהום אוויר, שיותר ממכפילים הערכות קודמות, אך גם אלו הערכות חסר. למרות שהישראלים מתים, הממשלה לא ממחרת לעבור לתחבורה חשמלית ואנרגיה מתחדשת או להיאבק בנחישות במפעלים המזהמים

שני אשכנזי 06:00, 30.01.25

טונות SOX NOX ק"ג מסרטנים / 5

טונות PM10, NMVOC

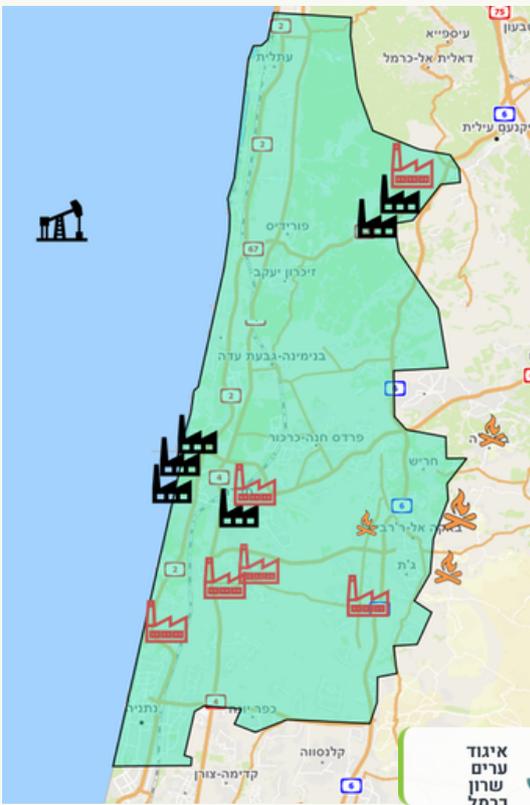

לא מספרים לכם על הזיהום המצטבר בעמק חפר

באזור התעשייה בחדרה פועלות כיום ארבע תחנות כוח: אורות רבין ונתיב האור של חברת החשמל, ושתי תחנות כוח של חברת OPC. אליהן מתווסף זיהום אוויר משמעותי מצירי תחבורה ארציים - כבישים 2, 4 ו-6 החוצים את מרחב העמק - וכן משריפות פסולת חקלאית ועירונית וממקורות נוספים.

כאשר בוחנים את התמונה הכוללת - לא רק כל מקור בנפרד אלא את העומס המצטבר - מתברר שכבר כיום רמות פליטת המזהמים באזורנו הן מהגבוהות בארץ, ואף עולות על אזורים שנחשבים מזהמים במיוחד, כדוגמת מפרץ חיפה.

מקורות פליטה קיימים ועתידיים במרחב איגוד ערים שרון כרמל ובעמק חפר:

1440MW (פחם): 1-4 אורות רבין יחידות	לאחר אישור - OPC2 (מחז"מ): 800MW
1150MW (פחם*): 5-6 אורות רבין יחידות	לקראת אישור - מתקן התפלה עמק חפר: 300MW
1260MW (מחז"מ): 70,80 אורות רבין יחידות	בהליך תכנון - אורות יצחק (מחז"מ): 630MW
735MW (מחז"מ): מאור דוד	ומעלה
**460MW (מחז"מ): פנינה	בהליך תכנון - אבשלום (מחז"מ): 630MW ומעלה
144MW (מחז"מ): OPC1	<u>בהליך בדיקה:</u>
אסדת הגז לווייתן	בהליך בדיקה - תחנת גבעות חיים (מחז"מ): 630MW ומעלה
שריפות פיראטיות	

גידול של כ-210% בהספק תחנות הכוח במרחב האיגוד - יותר מפי 2 מהייצור הקיים

*8100 MW

הספק מותקן ביחידות ייצור אנרגיה במרחב האיגוד

*3750 MW

הספק מותקן ביחידות ייצור אנרגיה במרחב האיגוד

* ללא יחידות 1-4 באורות רבין

לא מספרים לכם מה יקרה כשהתחנה תופעל על סולר.

בשעות חירום (כמו המלחמה האחרונה), טיפול בתקלות, ביצוע התנעות, הדממות, מעבר בין דלקים, כיול, תחזוקה וכו', התחנה תופעל על סולר – מאות שעות בשנה. בשעות הרבות האלה, התחנה תפלוט כמויות גדולות ומסוכנות הרבה יותר של חלקיקים עדינים, פיח ותחמוצות גופרית בעלי השפעות בריאותיות מוכחות.

לסיכום: לחומרים המזהמים שנפלטים בעת ייצור חשמל השלכות בריאותיות שליליות, בעיקר עבור ילדים, נשים בהריון, קשישים וחולים. זו לא דעה – זאת עובדה!

לא מספרים לכם מה אומר ארגון הבריאות העולמי.

לפי הארגון, אין רמה "בטוחה" לזיהום אוויר: כל תוספת חשיפה עלולה להוסיף סיכון, במיוחד לילדים, לאנשים עם רגישות נשימתית (כמו חולי אסטמה) ולקשישים. לכן השאלה אינה רק "האם התחנה עומדת תקן", אלא מה המשמעות של תוספת מקור זיהום בסמוך לבתי אנשים. זה חשוב במיוחד באזור שבו כבר קיים עומס כבד של זיהום מצטבר משנניים מעשרים המפעלים המזהמים בישראל – אורות רבין וחברת חשמל נתיב האור.

מקורות נבחרים:

Beelen, R., Raaschou-Nielsen, O., Stafoggia, M., et al. (2014). Effects of long-term exposure to air pollution on natural-cause mortality: an analysis of 22 European cohorts within the multicentre ESCAPE project. *The Lancet*, 383(9919), 785–795.

Rogowski, C. B., Bredell, C., Shi, Y., et al. (2025). Long-term air pollution exposure and incident dementia: a systematic review and meta-analysis. *The Lancet Planetary Health*, 9(7), 101266

Lepeule, J., Laden, F., Dockery, D., & Schwartz, J. (2012). Chronic exposure to fine particles and mortality: an extended follow-up of the Harvard Six Cities study from 1974 to 2009. *Environmental Health Perspectives*, 120(7), 965–970

Di, Q., Wang, Y., Zanobetti, A., et al. (2017). Air Pollution and Mortality in the Medicare Population. *The New England Journal of Medicine*, 376(26), 2513–2522

Jerrett, M., Burnett, R. T., Pope, C. A. III, et al. (2009). Long-term ozone exposure and mortality. *The New England Journal of Medicine*, 360(11), 1085–1095.

Raaschou-Nielsen, O., Andersen, Z. J., Beelen, R., et al. (2013). Air pollution and lung cancer incidence in 17 European cohorts: prospective analyses from the European Study of Cohorts for Air Pollution Effects (ESCAPE). *The Lancet Oncology*, 14(9), 813–8

H. R., Mills, I. C., & Walton, H. A. (2018). Long-term exposure to nitrogen dioxide and mortality: A systematic review and meta-analysis. *Environmental Health Perspectives*, 126(3), 036002

Di, Q., Wang, Y., Zanobetti, A., et al. (2018). Long-term exposure to ozone and cause-specific mortality risk in the United States. *American Journal of Respiratory and Critical Care Medicine*, 198(9), 1136–1145

Chen, J., Hoek, G., Long, C., et al. (2021). Cardiorespiratory health effects of particulate ambient air pollution exposure in low-income and middle-income countries: A systematic review and meta-analysis. *The Lancet Planetary Health*, 5(5), e284–e296

Manisalidis, I., Stavropoulou, E., Stavropoulos, A., & Bezirtzoglou, E. (2020). Environmental and health impacts of air pollution: A review. *Frontiers in Public Health*, 8, 14

Pope, C. A. III, et al. (2002). Lung cancer, cardiopulmonary mortality, and long-term exposure to fine particulate air pollution. *JAMA*, 287(9), 1132–1141

McHale CM, Zhang L, Smith MT. Current understanding of the mechanism of benzene-induced leukemia in humans: implications for risk assessment. *Carcinogenesis*. 2012 Feb;33(2):240-52. doi: 10.1093/carcin/bgr297. Epub 2011 Dec 12.

Lv, J.-J., Li, X.-Y., Shen, Y.-C., You, J.-X., Wen, M.-Z., Wang, J.-B., & Yang, X.-T. (2023). Assessing volatile organic compounds exposure and chronic obstructive pulmonary diseases in US adults. *Frontiers in Public Health*

Balali-Mood M, Naseri K, Tahergorabi Z, Khazdair MR, Sadeghi M. Toxic Mechanisms of Five Heavy Metals: Mercury, Lead, Chromium, Cadmium, and Arsenic. *Front Pharmacol*. 2021

מה מספרים לכם: "החלטת הממשלה מחייבת הקמת תחנת כוח באזור שלנו".

בשתי מילים: לא נכון!

החלטות הממשלה לא מחייבות הקמת תחנות כוח במועצה אזורית עמק חפר.

מסתמן כי הנהגות המושבים מציירות תמונה כעובדה מוגמרת כי באזור עמק חפר תוקם תחנת כוח - בהסתמך על החלטת ממשלה 2282. המשמעות? חברי אגודה/ הקיבוץ צריכים לבחור אם להקים תחנת כוח בעצמם או להיות פראיירים ולהביט על השכנים מקימים בעצמם. **מדובר בשקר!**

העובדות:

החלטת הממשלה 2282 ממליצה כמה תחנות כוח יש להקים באזורי הארץ השונים וכמה יש לתכנן (להבדיל מלהקים) לצורך כך עד שנת 2040.

לפי החלטת הממשלה, עד 2035 יש להקים 5 תחנות כוח גזיות בשטח שכולל ארבעה אזורים (פוליגונים) המשתרעים מחדרה ועד אשדוד כאשר האזור "שלנו" הוא רק אחד מהם.

מה זה בכלל "האזור שלנו"? לא מועצה אזורית עמק חפר, אלא שטח שמשתרע מפתח תקווה עד זכרון יעקב ("שטח 2"), והמועצה היא רק חלק קטן ממנו.

בנוסף, מספר התחנות שמצוין בהחלטת הממשלה הוא מקסימלי, וברור לחלוטין שמספרן בפועל יהיה קטן יותר - מה שנקרא בפי הרגולטורים "ייתירות תכנונית".

בשורה התחתונה - אפילו במצב היפותטי שבו עד 2040 יתוכננו ויוקמו כל תחנות הכוח המדוברות, לא יתכן שכל 5 התחנות יוקמו ויפגעו בתושבי עמק חפר! האמת היא, שאף אחת מהן לא חייבת להיות בשטח המועצה.

מה מספרים לכם: "יישובים סמוכים מתכוונים להקים תחנות כוח בשטחן".

בשתי מילים: לא נכון!

מספרים לכם: אם זה לא יהיה אצלכם זה יהיה אצל מישהו אחר שיזכה ברווחים, חבל שתוותרו.

בשביל זה התעוררנו - כדי שמיקום תחנות הכוח לא יקבע ב"שיטת מצליח", אלא שמוסדות התכנון יעשו את העבודה שלהם והמיקום ייבחר בצורה חכמה והגיונית, כך שכמה שפחות אנשים ייפגעו.

זה יעבוד רק אם כולנו נפעל יחד.

נטען על ידי ראשי היישובים והקיבוצים כי רבים מהיישובים בסביבה המיידית מנהלים משא ומתן לקידום תחנה בשטחם. האמת שונה בתכלית! הרוב המכריע של היישובים חתמו על אמנה - התחייבות שלא להקים מיזם כלכלי מזהם. לא כל יישוב חתם על האמנה, אך הרוב המכריע של היישובים והוועדים באזור התחייבו במפורש שלא לקדם מיזמים מזהמים, והתמונה שמנסים לצייר כאילו 'כולם מקדמים תחנה' פשוט אינה נכונה.

בנוסף, מאות תושבים הצטרפו למטה מאבק התושבים נגד הקמת תחנות הכוח. גם המועצה מתנגדת נחרצות ליוזמות וקיבלה התחייבות משר האנרגיה אלי כהן שלא יקודמו תחנות בעמק חפר ללא ידיעת המועצה ושאין צמודות ליישוב המקדם.

ברמה הפרקטית ולאור ההתנגדות שצוינה מעלה – אגודה שתנסה לקדם מהלך כזה, תיאלץ להפר התחייבות ברורה מול תושבי היישוב, האגודות האחרות והמועצה, ולהתמודד מול התנגדות ציבורית חריפה.

הצבעה נגד של קיבוצי גבעת חיים איחוד ומאוחד תחסל את שאריות הלגיטימציה לקדם מהלך של הקמת תחנת כוח במקום אחר בשטחי המועצה.

מה מספרים לכם: "רמ"י לקחו את השטח מקיבוץ מצר ומתכננים בעצמם את תחנת אורות יצחק".

בשתי מילים: לא נכון!

שטח התחנה ליד מאגר חביבה של 'אורות יצחק' הינו "שטח גלילי".

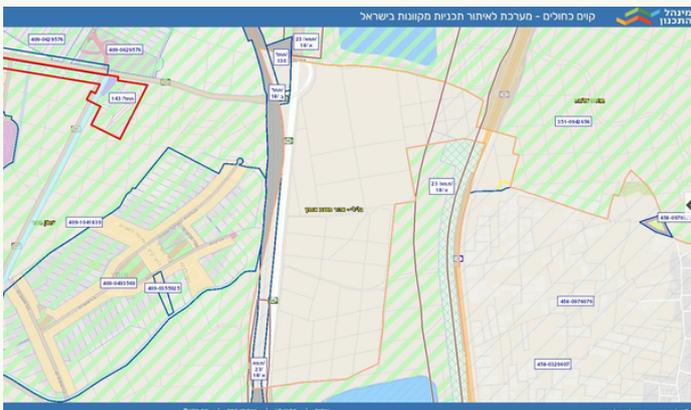
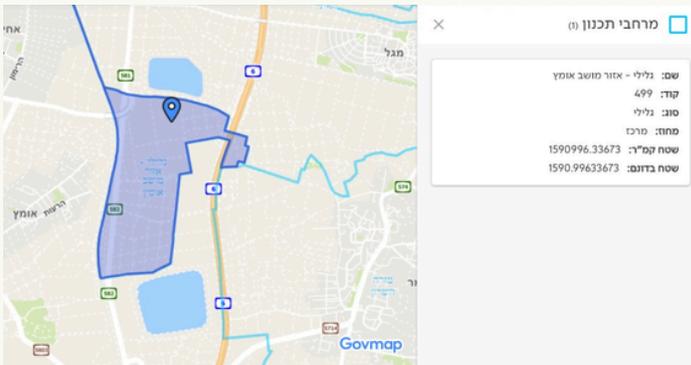
שטח גלילי הוא שטח בתחומי מחוז שאינו שייך מבחינה מוניציפלית לשום רשות מקומית*.

כ-5% משטחה של מדינת ישראל מוגדרים כשטחים גליליים. השטחים הגליליים נוצרו במהלך תיחום הרשויות המקומיות, שהחל בתקופת המנדט הבריטי והושלם לאחר קום המדינה. ההסדרה של שטחים גליליים בחקיקה ראשית מצויה בחוק התכנון והבנייה סעיף 12. (א).

הטעם להיווצרותם של שטחים גליליים נעוץ בשניים: א. טעויות וחוסר בהירות בתיחום המועצות המקומיות והאזוריות וטעויות במיפוי וברישום, בעיקר בשנים הראשונות למדינה, הביאו להיווצרותם של שטחים שאינם שייכים לשום רשות מקומית.

ב. שטחים גליליים שנוצרו בכוונת מכוון כדי שלא להכפיף לרשות מוניציפלית. למשל, שלטונות המנדט קבעו ששטח בתי-הזיקוק לנפט (בז"ן) יוותר חסר מעמד מוניציפלי לפני 70 שנה.

*מקור: שטחים גליליים - מחוז חיפה / מחוז מרכז, מנהל התכנון

מספרים לכם: "אם גבעות חיים יוותרו, רמ"י תפקיע את השטח ותקים בכל מקרה תחנת כוח. אי לכך יפסידו גם את הכסף וגם את הבריאות"

בשתי מילים: לא נכון! זיקה לקרקע מושגת עבור היזמים רק כאשר חברי אגודה/ קיבוץ מצביעים בעד העסקה!

תרחיש אחר בו רמ"י תפקיע את הקרקע ותקדם בעצמה כייזמית את התוכנית בוועדה לתשתיות לאומיות (הות"ל) איננו סביר לאור הגישה שננקטה בכל המיזמים האחרונים של תחנות כוח ולפיה מיזמים מסוג זה מקודמים אך ורק באמצעות יזמים פרטיים שהוכיחו זיקה לקרקע באמצעות חתימת הסכמים עם בעלי הזכויות במקרקעין. במקרה זה - גח"א וגח"מ.

השטח המתוכנן לקידום התחנה בגבעות חיים הינו שטח בייעוד חקלאי הכלול במשבצת של גח"א וגח"מ.

במקרה של תחנת אורות יצחק במנשה, רמ"י הוציאה מכרז בשטח גלילי שאיננו שייך למשבצת של יישוב כלשהו. המקרה של גח"א וגח"מ שונה ובו תידרש הסכמת הקיבוצים בתהליך מסוג זה.

החלטת ממשלה נועדה להאיץ את משק החשמל הישראלי על ידי הסמכת גופים פרטיים לתכנון תחנות כוח מבוססת גז טבעי ואנרגיות מתחדשות. המשמעות: הפרטת הייצור והתכנון - התכנון עבר ליזמים פרטים על פי זיקה לקרקע שישיגו.

במסגרת החלטת ממשלה 2282 (2024) חייב היזם להוכיח זיקה לקרקע על מנת לקבל רישיון ייצור.

ומכך: בכלל להקים תחנת כוח גזיות.

מכיוון שליזמים אין זיקה לקרקע, הם חייבים את הקיבוצים/ אגודות כשותפים.

רמ"י לא יכולה סתם לחמוד כל שטח שבא לה. זה לא עובד ככה.

המדינה כיום לא מקימה תחנות כוח כיזם. מאז הרפורמה במשק החשמל ופתיחת השוק לתחרות, ייצור החשמל מבוצע בעיקר ע"י יזמים פרטיים, והמדינה פועלת באמצעות רגולציה, תכנון ומכרזים.

גם כאשר מזהה צורך מערכתי, המודל אינו הפקעה והקמה עצמאית של המדינה, אלא יצירת מסגרת שמאפשרת לשוק לבצע. הפקעה לצורך הקמת תחנה יזמית היא מהלך חריג מאוד ואינו משקף את אופן הפעולה בפועל בשנים האחרונות.

לכן הטענה ש"אם הקיבוץ לא יעשה - המדינה תפקיע ותעשה לבד" אינה תואמת את מבנה משק החשמל כיום.

מה מספרים לכם: "חייבים להקים תחנות כוח גזיות".

בשתי מילים: לא נכון!

תחנות גז הן הליכה אחורה. משק החשמל צריך פתרונות אחרים.

מומחים שאינם בעלי אינטרס פוליטי או כלכלי מסכימים כי אין כלל צורך להקים עוד תחנות כוח גזיות בישראל. ד"ר גדעון פרידמן, לשעבר המדען הראשי של משרד האנרגיה, מציג נתונים ברורים על פיהם לא קיים כיום מחסור בייצור חשמל בישראל, ולמעשה אף קיימים עודפי ייצור. האתגר המרכזי הוא בהסטת ביקושים בין שעות השיא לשעות השפל, עניין שצפוי להיפתר עקב הקמת מתקני אגירה בהיקף נרחב. את הגידול העתידי בביקושים ניתן למלא באמצעות אנרגיות מתחדשות, שהן ממילא זולות ומהירות יותר להקמה מתחנות כוח גזיות. כלומר – תחנת כוח חדשה אינה משרתת את האינטרס הלאומי.

מה מספרים לכם: "הקמת התחנה היא תרומה למאמץ לאומי".

בשתי מילים: נו באמת.

הסיבה לפרויקט היא כלכלית בלבד ולא קשורה לטיעונים פטריוטיים. ייצור חשמל הוא אכן צורך לאומי. ככזה, ראוי היה שיטופל ברמה הלאומית, שתחנות כוח יוקמו בהתאם לקריטריונים ברורים, במיקומים אידיאליים, במרחק רב ככל האפשר מאוכלוסייה ועל פי מדיניות סדורה במסגרת תכנית מתאר ארצית (תמ"א). צורך לאומי לא פחות חשוב, כפי שעולה גם מהחלטת הממשלה 2282 הוא מעבר מהיר לאנרגיות נקיות באמת כפי שנהוג במדינות המערב.

מה מספרים לכם: "נצביע בעד, ואם ייצו בעיות, הרגולטורים ימנעו את ההקמה".

בשתי מילים: לא נכון!

השלב האחרון שבו לחברי גבעות חיים יש השפעה על התהליך הוא עכשיו! הניסיון מלמד שבפועל, השלב המעשי האחרון שבו ניתן למנוע את הקמת תחנת הכוח הוא טרם אישור זיקה לקרקע של היזמים. מכיוון שהלחץ להקמת תחנות כוח גדול, יש נטייה בשרשרת התכנון לאשר מתקני תשתית כמעט בכל מחיר ובמקרים רבים תוך ויתור על דרישות ותנאים שמטרתם הגנה על בריאות הציבור והסביבה. מרגע הגעת הבקשה לוועדה לתשתיות לאומיות הסיכוי שלא תאושר נמוך עד אפס. כך היה בבאר טוביה, כך היה בקסם.

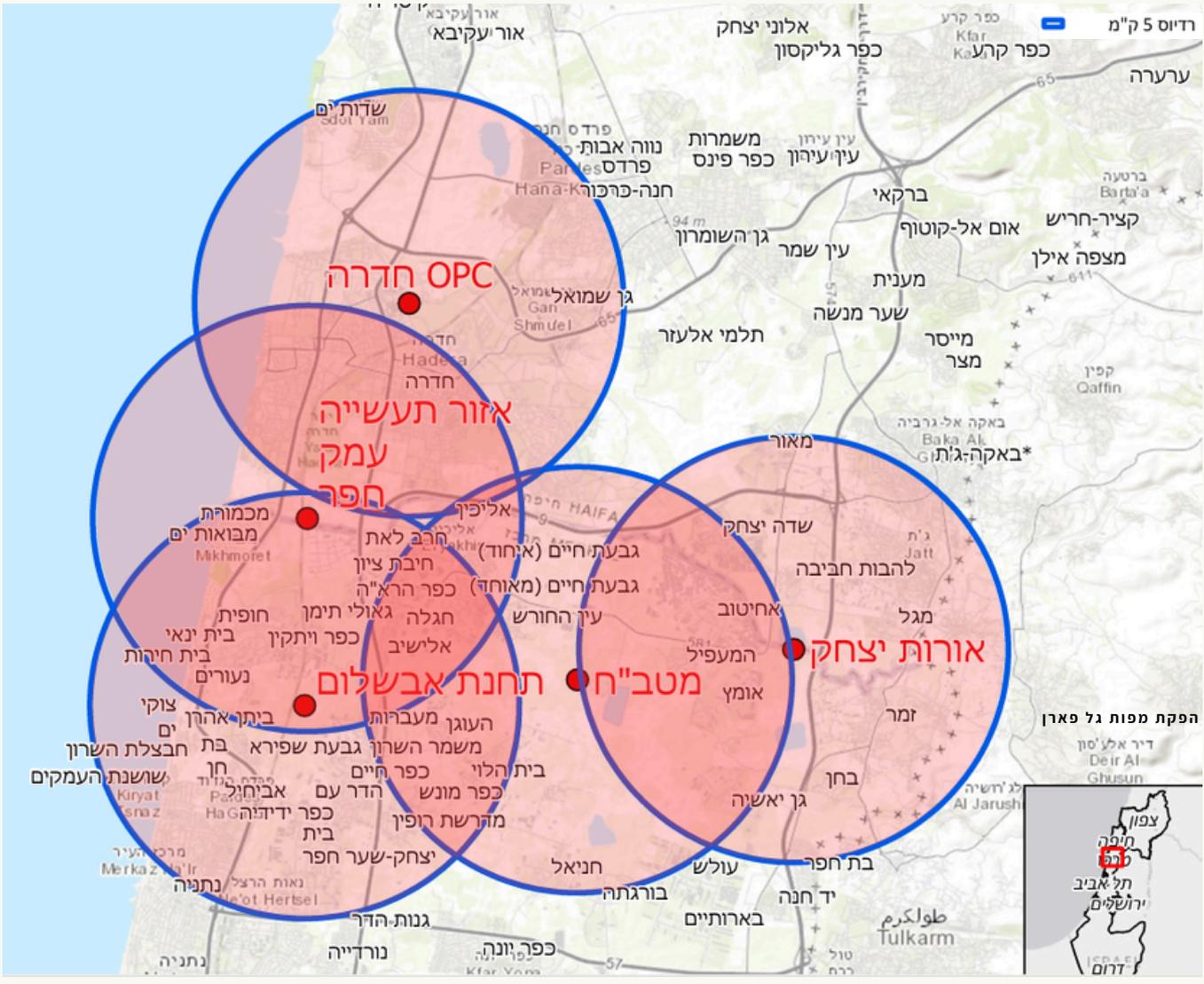
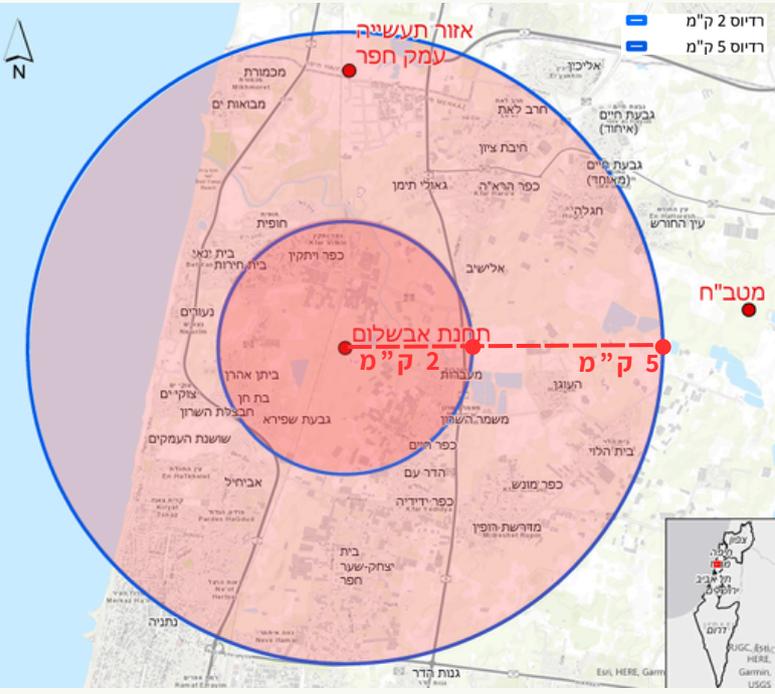
מה לא מספרים לכם: להקמת תחנת כוח באזור יהיו השלכות ביטחוניות.

תחנת כוח היא יעד אסטרטגי שמהווה מטרה איכותית בעת מלחמה.

ראוי לזכור את הצד השני של תשתית לאומית חיונית בחצר האחורית. כפי שנוכחנו לדעת בשנתיים וחצי האחרונות, בשעת חירום הופכים יעדי תשתית כמו תחנות כוח למטרה ראשונה במעלה עבור טילי האויב. כפי שחוו מפעלי ייצור חשמל אחרים (למשל תחנת הכוח 'אורות רבין' בחדרה) בעת מבצע "עם כלביא" – תחנות הכוח בגז תהפוך בהכרח לנקודת תורפה ביטחונית קרובה מאוד לבתינו.

מה מספרים לכם: "מדובר בהחלטה עסקית ואין צורך להתחשב ביישובים סמוכים". בשתי מילים: לא נכון!

הסתרת המהלך וההתעלמות מהשכנים היא כתר ערכי. על אף העובדה שהתחנה המתוכננת נמצאת על שטחי קיבוץ/ מושב מסויים, הקיבוצים המקדמים והמושב המקדם את התחנות רחוקים מהתחנה יותר מאשר כמה יישובים אחרים. הבעיה המרכזית אינה רק היעדר עדכון של תושבים שיושפעו לרעה מהקמתה, אלא עצם קבלת החלטה על הקמת מפגע סביבתי ובריאותי משמעותי מבלי להציב את בריאותם, איכות חייהם וביטחונם של התושבים שייפגעו ממנה כשיקול. קידום מיזם כזה תוך התעלמות מחששותיהם של הנפגעים העיקריים, מההשפעה האפשרית על בריאותם, על איכות חייהם ועל ערך בתיהם, ומתוך התייחסות אליהם כאל גורם שולי בהחלטה, עלול להוביל לפגיעה עמוקה באמון ולייצור השלכות חברתיות קשות על יחסי השכנות והמרקם הקהילתי באזור.

קהילת עמק חפר, חברות וחברי
גבעת חיים איחוד ומאוחד, חברי
אגודת בית ינאי,
התחנכתם.ן לאור ערכים מפוארים.
**אנו בטוחים כי בשעת ההצבעה או
ההתנגדות תביאו אותם לידי
ביטוי.**

השכנים.

תודה רבה למטה מאבק נגד הקמת תחנת
הכוח בנען, מועצה אזורית גזר, על שיתוף
החוברת והידע. החוברת שלפניכם מבוססת
על עבודתם, תוך התאמות והרחבות למציאות
בעמק חפר.